

Promemoria

Tvingande regler om betalningstider i näringslivet

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian behandlas frågan om hur små och medelstora företags ställning kan stärkas när det gäller betalningstider. Det föreslås att en fordran vid handelstransaktioner mellan näringsidkare ska betalas senast trettio dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. Regleringen är tvingande, dvs. parterna ska inte kunna avtala om en längre betalningstid.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i räntelagen (1975:635).....	3
2	Ärendet.....	4
3	Problemen med långa betalningstider	4
4	Tvingande regler om betalningstider	5
5	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	10
6	Konsekvenser.....	10
7	Författningskommentar	11

1 Förslag till lag om ändring i räntelagen (1975:635)

Häri genom föreskrivs att 2 a § räntelagen (1975:635) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §¹

En fordran på betalning för en vara eller tjänst i ett förhållande mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet förfaller till betalning senast trettio dagar efter det att borgenären har framställt krav på att fordringen betalas. Detsamma gäller när en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har en sådan fordran på en myndighet eller ett annat offentligt organ.

Ett betalningsvillkor är utan verkan mot borgenären i den mån det inskränker borgenärens rätt till betalning enligt första stycket. *I ett förhållande mellan näringsidkare får dock betalningen ske senare, om borgenären uttryckligen har godkänt detta.*

Ett betalningsvillkor är utan verkan mot borgenären i den mån det inskränker borgenärens rätt till betalning enligt första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
 2. Äldre bestämmelser tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2013:55.

2 Ärendet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 16 februari 2011 direktivet (2011/7/EU) om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Direktivet, som är en omarbetning av ett tidigare direktiv på området, syftar till att bekämpa sena betalningar vid handels-transaktioner och främja särskilt de små och medelstora företagens konkurrenskraft. I direktivet finns bl.a. bestämmelser om betalningstider. Direktivet ska vara genomfört i nationell rätt senast den 16 mars 2013.

Regeringen lämnade i propositionen Snabbare betalningar (prop. 2012/13:36) förslag till lagändringar som genomför det nya direktivet. När det gäller betalningstider föreslogs att en fordran ska betalas senast trettio dagar efter det att borgenären har framställt krav på betalning. I ett förhållande mellan näringsidkare föreslogs att en längre betalningsperiod kan gälla om borgenären uttryckligen har godkänt det.

Riksdagen har antagit regeringens förslag till lagändringar. Lagändringarna trädde i kraft den 16 mars 2013 (SFS 2013:55–58). Behandlingen i riksdagen av regeringens proposition utmynnade även i ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning fortsatt kan stärkas avseende betalningstider, däribland med förslag till lagstiftning som inte tillåter längre betalningsfrister än trettio dagar i förhållanden näringsidkare emellan (bet. 2012/13:CU6 och rskr. 2012/13:144).

3 Problemen med långa betalningstider

När företag säljer varor och tjänster till andra företag sker betalningen ofta i efterhand. Köparen erbjuds på så sätt en viss tidsfrist att betala, en kredit. Krediter är betydelsefulla vid handelstransaktioner eftersom de förenklar betalningsadministrationen och möjliggör en mer effektiv handel. Långa betalningstider kan dock få negativa effekter.

För en borgenär innebär långa betalningstider att likviditeten påverkas negativt. Detta gäller för alla företag, även om mindre företag kan vara mer känsliga för att fakturor betalas sent. Likviditeten har betydelse för dels företagets förmåga att betala sina egna löpande utgifter, dels möjligheten till investeringar och utveckling av verksamheten. En försämrad likviditet kan därför i förlängningen inverka negativt på företagets lönsamhet och konkurrenskraft. En försämrad likviditet minskar också borgenärens möjligheter att betala sina egna leverantörer i tid; en stor del av kapitalet binds i kundfordringar. I ett längre perspektiv kan de negativa effekterna av långa betalningstider innebära att ett företag får betalningssvårigheter som i värsta fall kan leda till konkurs. Detta får givetvis följdverkningar för det enskilda företaget och dess närmaste omgivning. Samhällsekonomiska fördelar kan därför uppnås genom att betalningar inom näringslivet sker snabbare. Åtgärder som främjar detta förbättrar villkoren för företagandet.

År 2006 tillsatte regeringen en utredning som fick i uppdrag att kartlägga problemen med sena betalningar och långa betalningstider i näringslivet. Utredningen, som antog namnet Utredningen om långa betalningstider, redovisade hösten 2007 betänkandet *Betalningstider i näringslivet* (SOU 2007:55). Av utredningens kartläggning framgick att betalningstiderna generellt inte är så långa i Sverige som i många andra europeiska länder, men att det i viss utsträckning även i Sverige förekommer både långa avtalade betalningstider och betalningsförseningar.

Utredningens kartläggning utvisade att den genomsnittliga betalningstiden som små och medelstora företag angav i sina fakturor till andra företag eller offentlig sektor var 27 dagar. Den vanligaste avtalade betalningstiden i Sverige var trettio dagar alternativt en kalendermånad. Senare undersökningar, bl.a. företaget Intrum Justitias årliga mätningar av betalningstider i ett antal europeiska länder (European Payment Index), ger stöd för antagandet att betalningstiderna i Sverige inte har förändrats nämnvärt sedan år 2006.

Utredningens undersökning visade dock att det inom vissa branscher förekom längre avtalade betalningstider. Särskilt utmärkande i detta avseende var transportmedelsindustrin samt elektronik- och teleproduktindustrin. Enligt undersökningen var en orsak till att de avtalade betalningstiderna blev längre än trettio dagar att gäldenären utövade påtryckningar mot borgenärerna. Den kartläggning som gjordes visade inte att längre avtalade betalningstider var vanligare för små leverantörer än för stora. Något stöd för påståendet att mindre företag skulle vara mer utsatta för påtryckningar än stora företag fanns inte heller.

Långa avtalade betalningstider upplevs alltså vara ett problem inom vissa branscher. I januari 2011 genomförde Fordonskomponentgruppen, en branschorganisation för underleverantörer till fordonsindustrin, en webbenkät bland ett par hundra medlemsföretag. Enligt enkätsvaren angav knappt tjugo procent av företagen att den vanligaste avtalade betalningstiden för svenska kunder var nittio dagar eller längre. Vissa berörda branschorganisationer har påtalat att det är ett växande problem att små och medelstora företag, som i en avtalsituation ofta befinner sig i ett underläge, tvingas gå med på långa avtalade betalningstider och därigenom får ”agera bank” åt större företag.

4 Tvingande regler om betalningstider

<p>Förslag: Vid handelstransaktioner mellan näringsidkare ska en fordran alltid betalas senast trettio dagar efter det att borgenären har framställt krav på att fordringen betalas.</p>

Skälen för förslaget

EU-direktivet tar hänsyn till avtalsfriheten

Regeringens uttalade målsättning är att värna om ett väl fungerande näringsliv och arbeta för att förbättra företagsklimatet i Sverige. Regel-

verk och system bör i största möjliga mån utformas så att de underlättar att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för att skapa sysselsättning, välfärd och ekonomisk tillväxt i Sverige (se bl.a. prop. 2012/13:1, utgiftsområde 24).

Regeringens förslag i propositionen Snabbare betalningar (prop. 2012/13:36) syftar till att motverka sena betalningar och långa avtalade betalningstider i näringslivet. Genom att betalningar sker snabbare och i tid kan företagens finansierings- och administrationskostnader minska, förutsättningarna för en sund konkurrens förbättras och i förlängningen samhällsekonomiska vinster uppnås. Förslagen genomför det nya EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner.

Enligt direktivet får, när det gäller handelstransaktioner mellan näringsidkare, den betalningsperiod som fastställs i parternas avtal inte överstiga sextio dagar, om inte annat uttryckligen har fastställts i avtalet och förutsatt att det inte är grovt oskäligt mot borgenären. Den utredning som fick i uppdrag att föreslå hur direktivet skulle genomföras i svensk rätt – Utredningen om snabbare betalningar – bedömde att det inte fanns skäl att gå längre än vad direktivet kräver när det gäller att införa tvingande regler (SOU 2012:11 s. 86 f. och 106). Utredningen föreslog därför att en fordran förfaller till betalning senast sextio dagar efter att borgenären framställt krav på betalning, om inte borgenären uttryckligen har godkänt en längre betalningsperiod. Flertalet remissinstanser tillstyrkte eller hade inga invändningar mot utredningens förslag. Regeringen valde att gå längre när det gällde betalningsperiodens längd och föreslog att den skulle vara trettio dagar, om inte borgenären uttryckligen godkänt en längre betalningsperiod. Detta hade också några remissinstanser föreslagit.

Direktivet syftar till att skapa ett gott småföretagarskydd samtidigt som det värnar om avtalsfriheten. En utgångspunkt vid genomförandet av direktivet i Sverige har också varit att avtalsfrihet är något som näringslivet värnar om och vill upprätthålla. Syftet med regeringens förslag är att tvinga fram en diskussion mellan avtalsparterna om betalningstiden inför ingåendet av ett avtal. Leverantörer av varor eller tjänster kommer på så vis att få klart för sig vilka betalningstider som köparen vill ha och kunna förhandla om villkoren. I sammanhanget kan det nämnas att Finland, Danmark och Norge vid genomförandet av direktivet har behållit möjligheten för näringsidkare att avtala om längre betalningstider. Detsamma gäller bl.a. Tyskland, Förenade kungariket, Nederländerna, Estland, Lettland och Litauen.

Riksdagen har antagit regeringens förslag, men samtidigt gett tillkänna att regeringen bör återkomma med en lagstiftning som inte tillåter längre betalningsfrister mellan näringsidkare än trettio dagar. I den reservation som ligger till grund för tillkännagivandet anförs att möjligheten för näringsidkare att avtala om längre betalningstider riskerar att leda till att stora företag kan fortsätta att använda småföretag som bank genom att kräva längre betalningstider än trettio dagar.

Det finns skäl för och emot tvingande regler

Den problematik som ligger till grund för riksdagens tillkännagivande är att små och medelstora företag, som ofta befinner sig i ett underläge, kan

ha svårt att stå emot påtryckningar och krav på långa betalningstider från stora företag. För att inte gå miste om en affär går mindre företag med på betalningstider som inte är anpassade till eller optimala för verksamheten. En tvingande reglering om längst trettio dagars betalningstid skulle stävja detta problem samt kunna leda till snabbare betalningar och därmed ökad likviditet. Likviditeten har, som konstateras i avsnitt 3, betydelse för företags förmåga att betala sina egna löpande utgifter och för möjligheten till investeringar och utveckling av verksamheten. En ökad likviditet kan ha en positiv inverkan på företags lönsamhet och konkurrenskraft. Om tillgången på likvida medel ökar, minskar behovet av att finansiera företagets verksamhet genom främmande kapital eller tillskjutet eget kapital. Detta är positivt dels då möjligheterna till intern finansiering av investeringar ökar, dels eftersom extern finansiering medför explicita kostnader i form av ränta på skulder och implicita kostnader i form av utebliven avkastning på eget kapital. Att införa en tvingande reglering om längst trettio dagars betalningstid i förhållanden mellan näringsidkare är således förenat med fördelar för vissa företag.

För andra företag kan samtidigt möjligheten att avtala om en längre betalningstid vara till nytta för affärsverksamheten och ibland en förutsättning för att avtal ska kunna träffas.

Avtalsfriheten motiveras av att det är marknadens aktörer som anses mest lämpade att avgöra frågor om avtalsvillkoren. Betalningstiden är bara ett av flera villkor i ett avtal. Priset är ett annat och leveranstidpunkten ett tredje. Dessa villkor, bland andra, är föremål för förhandlingar i syfte att anpassa avtalet så att parternas gemensamma nytta av avtalet blir så stor som möjligt. En längre betalningstid kan vid en förhandling leda till att säljaren t.ex. får ett bättre pris för varan eller tjänsten eller att köparen står för leverans eller lagerhållning.

Avtal om längre betalningstider förekommer när flera mellanhänder hanterar en vara, t.ex. förädlar den. Det kan vara så att slutleverantören har svårt att finansiera samtliga mellanhänder innan den slutlige köparen betalar för varan. Det är inte heller ovanligt att en grossist eller en återförsäljare inte betalar sina leverantörer förrän man själv fått betalt av en detaljhandlare, vilket inte sällan sker först när slutlige köparen, t.ex. en konsument, har betalat för varan. Längre handelskrediter kan också vara nödvändiga för vissa företag. Nystartade företag, eller mindre företag med sämre likviditet, kan ha svårt att betala för en vara eller en tjänst inom en kortare tid. Om avtalsparterna har möjlighet att avtala om längre betalningstider, kan köparen t.ex. förvärva råvaror eller insatsvaror på kredit och därefter betala säljaren när köparen har sålt sina färdiga produkter eller varor vidare till slutkunder. En god tillgång till handelskrediter kan alltså skapa ett utrymme för affärer utan att det behövs ett särskilt kapital för att finansiera framtagandet av varan.

Ibland kan längre betalningstider vara att föredra också för en säljare. Det är inte ovanligt att företag har långa avtalsförhållanden där säljaren regelbundet levererar varor eller komponenter till en viss köpare. Om parterna inte får avtala om betalningstiden, kan det innebära att köparen inte tar emot större leveranser än vad köparen kan använda under trettio dagar. Säljaren kan då inte välja att minska sina transport- eller lagerkostnader genom att leverera i önskad omfattning.

Svenska företag agerar på en internationell marknad. För företag som är inriktade på export är det viktigt att kunna anpassa sina betalningstider utifrån kundens önskemål för att kunna konkurrera med utländska företag.

Åtgärder som skulle kunna övervägas

Det går inte att bortse från att det, i vart fall inom vissa branscher, sedan en längre tid synes förekomma för långa betalningstider och att borgenärer inte anser sig ha möjlighet att säga nej till detta. Detta problem bör tas på allvar och det finns anledning att överväga vad som kan göras för att komma till rätta med det. Som redovisas ovan finns det nackdelar med att som lösning välja att begränsa avtalsfriheten. Frågan är vilka åtgärder som skulle kunna vidtas.

När det gäller frågan om att företag i stark ställning tvingar fram alltför långa avtalade betalningstider finns civilrättsliga, marknadsrättsliga och konkurrensrättsliga regler som ska förhindra ett missbruk av dominerande ställning. Lagstiftaren har som utgångspunkt att skydda mindre företag mot bl.a. oskäligen avtalsvillkor, otillbörliga försäljningsmetoder och större företags missbruk av sin ställning. Ett avtalsvillkor kan, enligt 36 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen), jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt. Enligt konkurrenslagen (2008:579) är missbruk av en dominerande ställning förbjudet. Om en dominerande aktör på marknaden påtvingar en annan marknadsaktör oskäligen affärsvillkor, kan det bedömas som ett missbruk av ett företags dominerande ställning. Enligt lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare kan Marknadsdomstolen ingripa mot fortsatt tillämpning av villkor som är oskäligen. En ansökan till Marknadsdomstolen om förbud får göras av enskilda näringsidkare, en sammanslutning av näringsidkare eller av en annan sammanslutning som har befogat intresse av att företräda näringsidkare. I och med propositionen Snabbare betalningar har Marknadsdomstolen fått möjligheter att även ingripa mot partsbruk, handelsbruk eller annan sedvänja avseende bl.a. betalningstider. Enligt lagen ska vid bedömningen av oskäligheten av ett avtalsvillkor eller en sedvänja särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet. Det är oklart i vilken uträkning gällande regler används för att komma till rätta med att företag missbrukar sin starka ställning på ett sätt som drabbar små och medelstora företag. För att klargöra detta skulle en kartläggning kunna göras. Utifrån en sådan kartläggning skulle det därefter kunna övervägas vilka ytterligare åtgärder som kan behöva vidtas.

Utredningen om snabbare betalningar föreslog att Tillväxtverket skulle få i uppdrag att utveckla och driva en informationsportal, som särskilt skulle riktas mot små och medelstora företag. Som utredningen påpekar har större företag ofta ett informationsövertag i förhållande till små och medelstora företag, vilket påverkar de mindre företagens konkurrensförmåga. Små och medelstora företag har generellt sämre administrativt och juridiskt stöd i verksamheten. Medvetenheten om kredithantering och kredithanteringens betydelse för lönsamheten kan därför vara mer begränsad hos dessa företag. I syfte att stärka små och medelstora före-

tags ställning skulle därför informationsinsatser kunna vidtas för att öka deras kunskap om handelskrediter och kredithantering.

Utredningen om snabbare betalningar tog även upp att gällande regler om inbetalning och redovisning av mervärdesskatt utgör en särskild problematik. Även om problematiken sannolikt minskat efter regelförändringar som innebär att mindre företag kan välja att redovisa mervärdesskatten var tredje månad, ansåg utredningen att reglerna för inbetalning av mervärdesskatt fortfarande kan utgöra en belastning i verksamheten för vissa leverantörer. Åtgärder på detta område skulle kunna övervägas.

Dessa åtgärder skulle kunna leda till att små och medelstora företags ställning förstärks när det gäller betalningstider. Genom åtgärder av denna karaktär kan man dock inte åstadkomma en snabb lösning på den beskrivna problematiken med långa betalningstider i vissa branscher.

Tvingande regler föreslås då näringslivet synes efterfråga det

Som en lösning på problematiken med långa betalningstider i vissa branscher har en tvingande reglering om att företag inte ska kunna avtala om längre betalningstider än trettio dagar efterfrågats. En förutsättning för en sådan genomgripande förändring på förmögenhetsrättens område är att näringslivet ställer sig bakom förändringen. Den opinion som har kommit till uttryck från näringsidkarhåll efter att regeringen lämnade sina förslag i propositionen Snabbare betalningar är att man är villig att avstå från avtalsfriheten för att komma till rätta med problemet. Näringslivet synes alltså ställa sig bakom tvingande regler om betalningstider för företagare. Mot den bakgrunden föreslås en tvingande bestämmelse om längst trettio dagars betalningstid vid handelstransaktioner mellan näringsidkare.

Syftet med en sådan bestämmelse är att den främst ska utgöra ett skydd för små och medelstora företag. Att begränsa bestämmelsens tillämpningsområde till små och medelstora företag är dock förenat med stora svårigheter. En sådan lösning innebär bl.a. att man behöver definiera den krets som ska skyddas av regleringen, med de gränsdragningsproblem och tillämpningssvårigheter som detta medför. En sådan lösning skulle också innebära att de näringsidkare som omfattas av definitionen och som därmed inte kan erbjuda längre betalningstider hamnar i sämre läge ur konkurrenssynpunkt. Av samma skäl är det inte möjligt att begränsa tillämpningsområdet till vissa branscher. Därför bör den tvingande bestämmelsen utformas så att den gäller alla näringsidkare.

5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Den tvingande regleringen om när en fordran vid handelstransaktioner mellan näringsidkare senast ska betalas tillämpas inte på fordringar som grundar sig på avtal som ingåtts före ikraftträdandet.

Skälen för förslagen: Lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 2014.

Enligt allmänna principer i svensk rätt gäller att en lagändring som inverkar på avtalsförhållanden bara gäller avtal som ingås efter lagens ikraftträdande. Av tydlighetsskäl har denna princip kommit till uttryck i övergångsbestämmelsen till 2 a § räntelagen (1975:635) i dess nuvarande lydelse, där det anges att bestämmelsen inte tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet. Detsamma bör gälla nu föreslagen lagändring. När en fordran uppkommer efter ikraftträdandet på grund av ett avtal som har ingåtts före ikraftträdandet bör den nya bestämmelsen alltså inte tillämpas. Det föreslås därför en övergångsbestämmelse som anger att äldre bestämmelser ska tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

6 Konsekvenser

Bedömning: Samhällsekonomiska fördelar kan uppnås genom snabbare betalningar.

Förslaget medför vissa kostnader för företagen.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär att möjligheten för näringsidkare att avtala om särskilda betalningsvillkor begränsas. Alla företag och branscher omfattas och kommer i större eller mindre utsträckning att påverkas av förslaget. Förslaget berör såväl små som stora företag, handelsbolag som aktiebolag, borgenärer som gäldenärer, inhemsk som internationell marknad. Företag bedriver verksamhet utifrån skilda förutsättningar och behov. Det är därför knappast möjligt att överblicka konsekvenserna av den inskränkning i avtalsfriheten som förslaget innebär. Det är också förenat med svårigheter att göra beräkningar av förslagets ekonomiska konsekvenser eftersom det är ovisst hur stort genomslag förslaget kommer att få inom olika branscher.

Förslaget kan dock antas medföra samhällsekonomiska fördelar genom att betalningar inom näringslivet sker snabbare. Förslaget torde få en positiv effekt för leverantörer genom att leda till snabbare betalningar.

Förslaget kommer att medföra kostnader för näringslivet. Avtal kan behöva omförhandlas och betalnings- och faktureringsystem anpassas, t.ex. kan företag behöva se över om man fortsatt kan använda sig av vissa

standardavtal eller internationella betalningsarrangemang. Företag kan även behöva se över och anpassa sina rutiner.

Som anförs i avsnitt 4 riskerar tvingande regler om betalningstider att få vissa negativa effekter. Bland annat kan sådana regler påverka priset på en vara eller tjänst, vilket skulle kunna ha en negativ inverkan på företagens intäkter. Förslaget riskerar vidare att inverka på strategier när det gäller t.ex. lagerhållning och försäljning. Oavsett vem som får bära kostnaden slutligt, kan transaktionskostnaderna för näringslivet öka i stort och effektivitetsvinster gå förlorade.

Förslaget innebär att möjligheterna till handelskrediter minskar och att företag i större utsträckning kan behöva vända sig till kreditinstitut. Detta kan få negativa konsekvenser för framför allt små och nystartade företag. Många företag kan ha svårigheter att få krediter hos banker eller andra finansiella institutioner, vilket kan leda till förlorade intäkter genom att affärer inte blir av. För andra företag är det förenat med högre kostnader att utnyttja sådana krediter i stället för handelskrediter (jfr SOU 2007:55 s. 23 f.). En begränsad möjlighet till handelskrediter riskerar därför att hämma särskilt mindre företags möjligheter att utvecklas.

De näringslivsorganisationer och företag som har efterfrågat en tvingande reglering om betalningstider har inte lyft fram några särskilda negativa konsekvenser. Det bör också noteras att den genomsnittliga avtalade betalningstiden i de undersökningar som har gjorts inte överstiger trettio dagar.

Sammantaget bedöms förslaget medföra vissa kostnader för företagen.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i räntelagen (1975:635)

2 a § En fordran på betalning för en vara eller tjänst i ett förhållande mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet förfaller till betalning senast trettio dagar efter det att borgenären har framställt krav på att fordringen betalas. Detsamma gäller när en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har en sådan fordran på en myndighet eller ett annat offentligt organ.

Ett betalningsvillkor är utan verkan mot borgenären i den mån det inskränker borgenärens rätt till betalning enligt första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en fordran i vissa förhållanden senast förfaller till betalning. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i paragrafens *andra stycke* innebär att möjligheten för näringsidkare att använda sig av längre betalningstider än trettio dagar, om borgenären uttryckligen godkänner det, tas bort. I likhet med vad som gäller när gäldenären är en myndighet eller ett annat offentligt organ, har parterna i ett förhållande mellan näringsidkare inte möjlighet att frånga den tvingande regleringen (se prop. 2012/13:36 s. 34 f.).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.
2. Äldre bestämmelser tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

Enligt *första punkten* ska lagändringen börja tillämpas den 1 januari 2014.

Av *andra punkten* följer att äldre bestämmelser tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet. Hänvisningen till äldre bestämmelser innebär att den tvingande regleringen om när en fordran vid handelstransaktioner senast förfaller till betalning inte tillämpas på fordringar till följd av avtal som har ingåtts före ikraftträdandet (se övergångsbestämmelserna till 2 a § i prop. 2012/13:36). Vissa fordringar som uppkommer efter ikraftträdandet kommer att ha sin grund i avtal som ingåtts dessförinnan (t.ex. vid köpeavtal som ingåtts före ikraftträdandet men där leverans sker först efter, eller vid vissa långvariga avtalsförhållanden). Om ett fordringsförhållande ska anses vara en följd av ett äldre avtal, får bedömas från fall till fall. Om t.ex. ett äldre avtal förlängs efter ikraftträdandet, får det bedömas om det är fråga om ett nytt avtal eller om det är samma avtal som fortsätter att tillämpas (jfr prop. 2008/09:88 s. 85). Vid den bedömningen bör det beaktas bl.a. i vilken utsträckning de tidigare villkoren fortsätter att gälla oförändrade eller om det snarare är fråga om villkorsändringar eller införande av nya villkor.

Övervägandena finns i avsnitt 5.